

c. nemo: & Judex peccatum sibi soli notum damnare non debet, *c. si peccaverit*.

2 Appellare possit spoliatus si ante restitutionem sibi factam accusatori responderet cogetur. Nullus enim debet accusari dum suis rebus fuerit spoliatus.

3 Appellandus est *Cabummiator*, qui scienter falsa crimina intendit. *Prævaricator*, qui vera crimina abscondit. *Tergiversator*, qui in uniuersum ab accusatione desistit, *§. notandum*, & in hac 3. g. principaliter tractatur quæ poenâ ferendi sunt, qui in accusatione desistunt.

4 Appellatur purgatio quædam vulgaris, quædam Canonica: & ibi tractatur, an deficientibus accusatoribus reus sit ad purgationem cogendus.

5 Appellatur testimonium sufficiens quod ore duorum vel trium firmatur: & ibi tractatur principaliter quot testes requiruntur, non tantum ad convincendum Episcopum, sed etiam contra quemlibet Clericum.

6 Appellatio est remedium contra causas vitiatas. Appellatio intra decendum debet interponi, *c. anteriorum*: & ibi de libellis Dimissoriis, & de iudicibus à quibus appellare non licet.

7 Appellatur quis altero major non ratione dignitatis, sed vita, *c. quamquam*. Dignitas enim non facit Episcopum, sed vita, *c. non omnes Episcopi*: & ibi tractatur principaliter, an Laici possint Episcopos accusare. Christiani per Infideles accusari non possunt: nec Sacerdotes per eos, qui ad Sacerdotium prohibentur eligi.

8 Appellatur & dicitur accusatio ritè facta, quando fit in scriptis. Et regulariter accusator se debet inscribere ad poenam talionis, præterquam in sex casibus in *summa* positis.

c 1 Spoliatus. Spoliatus & ejectus ante omnia venit reditegrandus, *c. redintegranda*. Boni à Malis semper molestantur.

2 Spoliatus & ejectus postquam fuerit restitutus, quas inducias debet habere antequam cogatur in iudicio respondere: & ibi in summa videas de multiplicitate induciarum.

3 Spoliatus Episcopis, & aliis ad iudicium venientibus induciae sunt præstandæ.

4 Spoliati communione Ecclesiæ, & anathematizati, infames, incestuosi, sacrilegi, detractores, & multi alii sunt ab accusatione repellendi: & ibi dicitur, quod anathema differt ab excommunicatione, *c. Engeltrudam*.

5 Spoliatis & aliis quibuscumque inimici Iudices esse non possunt, nec accusatores, nec testes: vox enim inimicorum contra nullos est audienda. Dicitur etiam ibi, quod testes familiares & domestici, & etiam consanguinei non sunt contra extraneos producendi.

6 Spoliatus & quilibet alius si adversarium vult convenire, ipsius forum sequi debet, *c. pulsatus*. Nec Episcopi damnari, nec Concilia celebrari possunt sine Papa.

7 Spoliati & alii volentes litigare, non debent adversarios suos coram infamibus trahere: quoniam tales, scilicet infames & criminosi non possunt esse Iudices. Solutus enim ille iudicare debet alios, qui nihil in se habet reprehensibile, *c. Iudices*.

8 Spoliationem vel alium reatum committens Episcopus, à quot Episcopis est iudicandus.

9 Spoliatorum & aliorum testes, testimonium dicant de his tantum, quæ præsentialiter & veraciter noverunt: nec contra absentes sunt producendi. Absentes enim non debent iudicari nec accusari.

10 Spoliatorum & aliorum testes in uno deficientes an sint in aliis admittendi. Et accusans de pluribus criminibus, si in uno deficiat, an in aliis admitti debeat.

11 Spoliati accusantes suos spoliatores & inuatores, ab eis accusari non possunt: quoniam accusati nisi prius se purgaverint, alios accusare non possunt.

d 1 Teste. Testes Juris dispositione excommunicati, non possunt ad accusationem admitti.

2 Testis esse non potest, qui ad xiv. annum nondum pervenit.

3 Testificantis personam assumere non potest, qui ab accusatione prohibitus est.

4 Testis, accusator, & Judex aliquis simul esse non potest.

5 Testantur Jura illum non esse in communione repellendum, qui die statuta ad causam venire non potuit.

6 Testis est Juris dispositio deficientem in Episcoporum accusatione non posse de cetero agere, nisi in civili & proprio duntaxat negotio.

e 1 Libello. Libello famoso utentes, & ipsum contra aliquem scribentes, qualiter puniendi sunt.

2 Libellum diffamatorum scribentes, aut aliter reus tribus citationibus debet in Jus evocari. Et per scripta nullus accusatio debet suscipi.

3 Libelli famosi scriptor, aut aliter criminofus, an admittatur in iudicio per procuratorem.

4 Libellus accusatorius si in Episcopum datur, id est, si Episcopus accusatur: ejus causa à xii. Episcopis audiatur.

5 Libellum famosum scribentes, aut aliorum crimina sponte contentes, non debent ad accusationem admitti, *c. illi*. Et ibi habetur quod nec qui parcat, est amicus: nec qui verberat, est inimicus, *c. non omnis*.

6 Libellum famosum in alterum scribens, aut alteri crimen inferens, quæ poenâ ferietur, si crimen illatum non probetur.

f 1 Infames. Infames, excommunicatos, & criminofos à Sacerdotum accusatione Jus repellit. Et ibi tractatur qui dicantur infames, *c. infames*.

2 Infamis est quodammodo Episcopus & reprehendendus, qui sibi soli dicit aliquem crimen suum fuisse confessum: & ibi dicitur

quod Episcopis alios accusantibus non creditur, nisi probent quod obijciunt.

3 Infamem quodammodo dicimus & reprehendendum, qui ponit falsem in messem alienam, *c. 1*. Et ibi dicitur quod alicui alterius parochianum iudicare non licet. Et quot civitates unaqueque provincia habere debeat, *c. scitote*. Et quot Episcopis iudicio Primatis, & non aliorum se subicere debet.

4 Infamia aut criminalis accusatio si imponatur Episcopo, id est, si Episcopus criminaliter accusetur, & Episcopi comprovinciales de causa cognoscentes sint in sententia ferenda discordes, quid Juris.

5 Infamis esset quodammodo, & reprehendus Judex qui vellet reum cogere ad probandum accusatore in probationibus deficiente: quia negativa per rerum naturam est improbabilis, *c. accusator*.

g 1 Vivens. Vivens si adhuc sit Episcopus, alius sibi succedere non valet, nec in ejus locum subrogari: quod verum est, nisi esset depositus, vel de licentia Papæ renunciaisset, aut per ambitionem se ad aliam Ecclesiam transfulisset. Episcopo autem ægrotanti, aut nimia senectute gravato dandus est Coadjutor. Episcopus Ecclesiam suam deserere non debet, *c. sicut vir*: nec etiam est à suis Subditis relinquendus, *c. denique*. Prælati duo in una Ecclesia esse non debent, *c. in apibus*. B. Aug. accepit, & non succellit Valerio Hipponensi Episcopo, *c. non autem*.

2 Vivens Episcopus aut Sacerdos, qui pro ægritudine à Missarum celebratione abstinet, an possit celebrare recuperata sanitate. Et ibi habetur de morbo caduco laborantibus.

h 1 Succesor. Succesor an possit eligi ab Episcopo vivente: hoc est, an successor sibi possit Episcopus eligere. Et ibi habetur quod locus regimini est fugientibus offerendus. Et Episcopari potest qui professe desiderat, *c. qui Episcopatum*.

2 Succesor Episcopi mortui non est eligendus munerum datione, aut amicorum patrocinio. Juramenta quædam sunt irritanda, quædam relaxanda, *c. avaritate*, & *c. alius*: in quo c. habetur quod solus Romanus Pontifex Regem Franciæ tamquam inultum deposuit. Excommunicatis fidelitas servanda non est.

3 Furiosus procederet si Diaconus vel Presbyter sine Concilii examinatione deieceretur.

4 Furor quodam plenus censetur qui carnis fragilitate ante ordinationem lapsus, & in iudicio confessus vel convictus, postea præsumit offerre, & in ordine suscepto ministrare: quod verum est de crimine depositionem inducente.

q 1 Monachus. Monachus an possit licite officia populis celebrare, & poenitentiam dare, & baptizare. Decima de consensu Episcopi Sacerdotibus dari debent, *c. revertimini*.

2 Monachi an possint in suis capellis Presbyteros instituere.

3 Monachorum & Ecclesiarum jura an per præscriptionem tolli possint.

4 Monachi an possint præscribere contra Ecclesias & Prælatos seculares.

5 Monachi, & Prælati res Ecclesiæ sua autoritate repetere non valent.

6 Monachi, Episcopi, & alii Prælati si sua autoritate usurpant quæ ad se pertinere putant, an cadant à causa.

7 Monachi, & Abbates an possint retinere Ecclesias, decimas, & Jura patronatus de manibus Laicorum sibi concessa sine Episcopi consensu. Et ibi habetur quod Episcopus habet dispositionem omnium Ecclesiarum, quæ in sua diocesi constitutæ sunt, *c. omnes Basilica*. Et etiam ibi plene de Jure patronatus, *c. quicumque*, *c. filius*, *c. decernimus*.

r 1 Occidit. Occidit seipsum spiritualiter qui à voto rellit. Occidit quodammodo temporaliter seipsum qui suum resignat Beneficium: sed si in infirmitate resignavit, an sit ei restituendum postquam convalescit. Et ibi habetur quod ante probationem trienni nullus in Monasterio debet suscipi.

3 Occidit animam suam Monachus ad propria rediens, postquam se à suo Monasterio tradidit.

4 Occidens vel percussens Clericos Diabolo suadente, est excommunicatus ipso Jure, *c. si quis suadente Diabolo*: & ibi habetur quod Ecclesiæ concessa non sunt revocanda: & qui talia auferit, sacrilegium committit: & Ecclesiæ immunitas non est violanda.

Abbates aut Monachos, factos Episcopos Jus obligat ad relinquendum quod ante habuerunt, Monasterio: quod post, Ecclesiæ propriæ, *c. statutum*.

2 Abbates sunt à propriis fratribus eligendi, & non ab Episcopis. Abbates expellere non est permillum Monachis: neque commatres facere. Abbates & Monachos possunt Episcopi visitare, & conditiones exigere tempore Dedicacionis constitutas. Abbates & Monachi cum Sanctimonialibus habitare non debent: quia sexuum committit est periculosa, *c. diffinimus*.

t 1 Clausura. Clausura sive Religionem intrare volentibus Clericis non est à suo Episcopo denegandus ingressus.

2 Clausura ingredi Clericis permittitur etiam Episcopo invito.

3 Clausura unum petere, altero derelicto, an sit permillum Monachis & Regularibus Canonice, sine permissione Abbatum.

u 1 Volentes. Volentes & spontaneos Monasterium intrantes tenere. Voluntarie puella virginatatis propositum suscipientes, Nuptias eligere non possunt.

2 Voluntate Patris Interpretæ, si filius Religionem ingreditur, an à patre revocari possit.

3 Voluntarie habitum Religionis suscipientes, illum deserere non possunt: sed qui coactus ingreditur, nullo modo obligatur.

n 1 Funus. Funera & exequias suas celebrare, & decimas solvere ubi debent illi, qui se de una diocesi aut parochia ad aliam transfulerunt.

2 Funerandi jura an possint præscribi. Funera, id est, corpora mortuorum ubi debent sepeliri. Et an pro sepultura aliquid possit exigi. Funerum, id est, mortuorum animæ quatuor modis solvuntur, *c. anime*. Funera, id est, corpora mortuorum desenda non sunt, *c. quam præpsterum*.

3 Funus sive usuram quodammodo committit & peccat qui ultra debitum exigit, *c. quod debetur*. Et ibi principaliter tractatur an Clerici possint sua repetere, & pro illis litigare.

2 Fenerariâ causâ sive criminali, aut etiam civili an possint produci testes domesticæ. Et an Clerici possint pro sua Ecclesia testificari.

3 Funus seu usura committitur si præter sortem aliquid exigitur.

4 Funera seu usuras nec Clericis nec Laicis licet exercere.

5 Funera seu usuræ an sint aptæ ut inde fiant elemosinæ.

6 Feneratores & usurarii veram poenitentiam agere non possunt, nisi restituat quæ rapuerunt.

p 1 Furiosus. Furiosus punire non debet ex his quæ faciunt, cum sint mente alienati: & ibi habetur de Loth & aliis ebriosis.

2 Furiosus Clerici quodammodo comparandi essent, si pro patrociniis impensis munera exigere vellent.

3 Furioso Judex comparari possit qui ex mulieris confessione Clericum condemnare vult: regulariter enim mulieres contra Clericos testimonium ferre non possunt.

4 Furiosi quodammodo sunt Ecclesiæ Ministri, qui diebus Dominicis & feriatis causas tractare volunt.

5 Furiosi similis dici possit Judex qui neganti purgationem indiceret, nisi infamia laboraret.

6 Furoris quodammodo plena res esset, si à Ministris & Subditis confessio cruciatibus extorqueretur. Juramenta quædam sunt irritanda, quædam relaxanda, *c. avaritate*, & *c. alius*: in quo c. habetur quod solus Romanus Pontifex Regem Franciæ tamquam inultum deposuit. Excommunicatis fidelitas servanda non est.

7 Furiosus procederet si Diaconus vel Presbyter sine Concilii examinatione deieceretur.

8 Furor quodam plenus censetur qui carnis fragilitate ante ordinationem lapsus, & in iudicio confessus vel convictus, postea præsumit offerre, & in ordine suscepto ministrare: quod verum est de crimine depositionem inducente.

q 1 Monachus. Monachus an possit licite officia populis celebrare, & poenitentiam dare, & baptizare. Decima de consensu Episcopi Sacerdotibus dari debent, *c. revertimini*.

2 Monachi an possint in suis capellis Presbyteros instituere.

3 Monachorum & Ecclesiarum jura an per præscriptionem tolli possint.

4 Monachi an possint præscribere contra Ecclesias & Prælatos seculares.

5 Monachi, & Prælati res Ecclesiæ sua autoritate repetere non valent.

6 Monachi, Episcopi, & alii Prælati si sua autoritate usurpant quæ ad se pertinere putant, an cadant à causa.

7 Monachi, & Abbates an possint retinere Ecclesias, decimas, & Jura patronatus de manibus Laicorum sibi concessa sine Episcopi consensu. Et ibi habetur quod Episcopus habet dispositionem omnium Ecclesiarum, quæ in sua diocesi constitutæ sunt, *c. omnes Basilica*. Et etiam ibi plene de Jure patronatus, *c. quicumque*, *c. filius*, *c. decernimus*.

r 1 Occidit. Occidit seipsum spiritualiter qui à voto rellit. Occidit quodammodo temporaliter seipsum qui suum resignat Beneficium: sed si in infirmitate resignavit, an sit ei restituendum postquam convalescit. Et ibi habetur quod ante probationem trienni nullus in Monasterio debet suscipi.

3 Occidit animam suam Monachus ad propria rediens, postquam se à suo Monasterio tradidit.

4 Occidens vel percussens Clericos Diabolo suadente, est excommunicatus ipso Jure, *c. si quis suadente Diabolo*: & ibi habetur quod Ecclesiæ concessa non sunt revocanda: & qui talia auferit, sacrilegium committit: & Ecclesiæ immunitas non est violanda.

Abbates aut Monachos, factos Episcopos Jus obligat ad relinquendum quod ante habuerunt, Monasterio: quod post, Ecclesiæ propriæ, *c. statutum*.

2 Abbates sunt à propriis fratribus eligendi, & non ab Episcopis. Abbates expellere non est permillum Monachis: neque commatres facere. Abbates & Monachos possunt Episcopi visitare, & conditiones exigere tempore Dedicacionis constitutas. Abbates & Monachi cum Sanctimonialibus habitare non debent: quia sexuum committit est periculosa, *c. diffinimus*.

t 1 Clausura. Clausura sive Religionem intrare volentibus Clericis non est à suo Episcopo denegandus ingressus.

2 Clausura ingredi Clericis permittitur etiam Episcopo invito.

3 Clausura unum petere, altero derelicto, an sit permillum Monachis & Regularibus Canonice, sine permissione Abbatum.

u 1 Volentes. Volentes & spontaneos Monasterium intrantes tenere. Voluntarie puella virginatatis propositum suscipientes, Nuptias eligere non possunt.

2 Voluntate Patris Interpretæ, si filius Religionem ingreditur, an à patre revocari possit.

3 Voluntarie habitum Religionis suscipientes, illum deserere non possunt: sed qui coactus ingreditur, nullo modo obligatur.

4 Volentes Religiosi ad arctius Monasterium transire non sunt impediendi.

x 1 Commendat. Commendatam unam Ecclesiam potest habere Clericus in altera intitulatus. Commendandi sunt Clerici qui in una & non in pluribus Ecclesiis volunt conscribi. Et ibi habetur, quod duobus Episcopatibus potest quandoque quis præfici, *c. relatio*.

2 Commendandi non sunt Clerici, qui sine Literis Dimissoriis de una Ecclesia transeunt ad alteram. Matrimonium spirituale contrahitur inter Curatum & Ecclesiam suam, quæ non debet esse sortum, *c. sicut*.

3 Commendatio nulla sed potius vituperium est Clericis, qui secularium negotiorum procuratores esse volunt.

4 Commendandi sunt Clerici, qui vestibus sibi congruentibus utuntur, unguenta & fulgida vestimenta fugientes.

5 Commendare non debemus Clericum, qui à suo Episcopo depositus Imperatorem aut Judicem secularum adit.

y 1 Jurans. Jurans verum non peccat, sed fecus si pejerat: & per Creaturas jurare non licet.

2 Jurans falsum quod putat verum, an sit perjurus. Quot comites habeat juramentum: & quot sint genera mendacii.

3 Perjurum Prælatum & criminofum ante sententiam diffinitivam derelinquere non licet.

4 Juramenta illicita an sint servanda.

5 Pejerare & contra Juramentum venire qui cogit aliquid, licet perjurus non sit, tamen mortaliter peccat. In qua etate quis cogatur jurare. Et ibi ponitur forma Juramenti Fidelitatis, *c. de forma*.

z 1 Pugnas. Pugnas committere seu militare, an sit peccatum.

2 Pugna sive bellum quod dicitur iustum.

3 Pugna an debeat committi pro repellenda sociorum injuria.

4 Pugna non semper est exercenda contra Malos. Mali enim sunt quandoque à Bonis tolerandi, & non abjiciendi. Quædam tamen mala sunt repellenda & puniendi, quædam toleranda. Mali sunt medicinali severitate ad bonum cogendi, ut Nabuchod. Et Hæretici etiam inviti sunt ad salutem trahendi. Pugnas & bellis sunt coercendi Ecclesiasticæ Religionis inimici.

5 Pugnas seu bella qui Deo autore gesserunt, præcepta non occidendi minime transgressi sunt. Et ibi an Mali sint occidendi. Habens gladii potestatem potest occidere, si hoc faciat amore justitiæ.

6 Pugna & coactio est exercenda in Malos ut teneant bonum jam susceptum. Non autem sunt ipsi Mali ad bonum non susceptum cogendi.

7 Pugna si iusta sit, possunt Hæretici & omnes hostes licite suis rebus spoliari.

8 Pugna seu bellum an possit per Clericos committi: & an possint Clerici arma fumere. Qui sacramenta Dei tractant, iudicium sanguinis agitare non debent.

a 1 Hæresis. Hæresis qualibet ab Ecclesia Romana destruitur, privare, vel sententiâ notare. Excommunicatus alium excommunicare non potest. Hæreticorum consortia, & eorum sacrificia sunt à Catholicis fugienda.

2 Hæretici etiam post mortem sunt excommunicandi. Ecclesia viventes & non mortuos an ligare possit vel solvere.

3 Hæreticus si dominus est, aut alio crimine irreitus, an possit excommunicatio ferri in familiam suam pro delicto ipsius domini, & in filium pro peccato patris. Excommunicandi sunt qui corrigi nolunt: & etiam illi qui duas uxores habent: testes falsi, homicidæ, & multi alii. Hæreticorum tandem varis species ponuntur.

b 1 Violatas. Violatas Romanorum Pontificum censuras, à nullo decet esse. Violantes sacros Canones in Spiritum Sanctum blasphemant. Violanda non sunt, sed servanda Sanctorum statuta, & eorum Regula: in Synodo constituta.

2 Violari non debent privilegia Ecclesiarum: nec Archiepiscoporum. Violans civitates & occidens suos Prælates Episcopali dignitate privatur, *c. ita nos*.

c 1 Sortilegus. Sortilegus quis sit: sive qui dicantur Sortilegi.

2 Sortilegum esse an sit peccatum: sortibus an sit credendum.

3 Sortes, sive Divinationes à quibus exordium sumpturum. Et de multiplici genere Divinationis: & quot modis Dæmones futura prænosunt.

4 Sortilegi, vel Divinatores an sint excommunicandi, si cessare noluerint. Sortilegia, & Magicam artem debent Episcopi eliminare. Sortilegis, vel maleficis nullo pacto debent Sacerdotes operam dare, aliis abjiciendi sunt.

5 Sortilegus, vel alius ab Episcopo excommunicatus, an per alium ipso inconsulto possit absolvi. Et an Presbyteri possint reconciliare Poenitentes. Poenitentia morientibus non est deneganda, etiam à simplici Sacerdote.

6 Sortilegis, & aliis morientibus non est poenitentia imponenda, sed bene innotescenda. In poenitentis imponendis multa sunt consideranda. Melius est Sacerdotem poenitentiam imponentem esse nimis misericordem, quam nimis severum. Sortilegi sunt & excommunicati, qui dies, menses, & annos Paganorum ritu observant.

d 1 Sponsis. Sponsis Dei se Deo dedicantibus, & virginitatem voventibus, nuptias contrahere non licet. Sponsalia de præfenti, sive matrimonia per voventes solenniter contracta non tenent.

2 Sponsa unius, an possit à suo sponso recedere, & alii nubere. Sponsa sine consensu sponsi, & contra religiosam vellem suscipere non potest post copulam carnalem: fecus ante. Spon-